International

scientific and practical conference

DECEMBER 6
2024

2024

STDF

Science technology& Digital finance

Google Scholar

The main directions of socio-economic development of New Uzbekistan: problems and solutions

MINISTRY OF HIGHER EDUCATION, SCIENCE AND INNOVATION OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

JIZZAKH BRANCH OF THE NATIONAL UNIVERSITY OF UZBEKISTAN NAMED AFTER MIRZO ULUGBEK

Scientific journal of Science technology & Digital finance

The main directions of socio-economic development of New Uzbekistan: problems and solutions collection of materials of the international scientific and practical conference on the topic

(December 6, 2024)

(Part 2)

Jizzakh-2024

Department of Economics and tourism of Jizzakh branch of the National University of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek
6.12.2024

The main directions of socio-economic development of New Uzbekistan: problems and solutions collection of materials of the international scientific and practical conference on the topic – Jizzahk: Department of economics and tourism of Jizzakh branch of the national university of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek, December 6, 2024, 450 pp.

Editors in charge: DSc.prof. Turakulov O.X., PhD. O'ralov A.I.

In the collection of materials of the conference, the role and role of Science, Education and production in the era of globalization, the pressing problems of the issues of interaction of these processes, feedback on their solutions were presented by mature specialists of the field.

In addition, research on the scientific and practical topic, carried out in the economics, Exact Sciences, Natural Sciences and socio-humanities during the globalization period, information is presented in the scientific and practical fields, which includes the latest innovative technologies in the fields of production.

It can be argued that this collection is one of the specific intersections of current thoughts and innovative ideas of the world of science. This scientific and practical conference was actively attended by professors and scientific researchers engaged in scientific research in Uzbekistan and foreign countries. In increasing the position of the scientific and practical conference, the professors and teachers of domestic and foreign higher educational institutions made a significant contribution.

Professors and teachers of foreign higher educational institutions who actively participated in the work of the conference made a worthy contribution to the high level of interaction with scientists of our country. The processes of international cooperation with foreign countries and exchange with them in the field of Science in the era of globalization have a positive effect on the development of Higher Education, the fields of Science and production. The materials of this conference are special in that they include a wide range of research, from theoretical developments to practical solutions, demonstrating the diversity of approaches and directions in this area.

In conclusion, it should be noted that this scientific and practical conference will be a very useful collection for everyone who is interested in modern research in the fields of further development of Higher Education, Science, Education and production in the era of globalization. The authors are responsible for the content and quality of the articles and abstracts included in the collection.

SANOAT IQTISODIYOTIDAGI TENDENTSIYALAR VA INNOVATSIYALAR

Norbekov Farxod
Mirzo Ulug‘bek nomidagi O‘zbekiston milliy universitetining Jizzax filiali talabasi

Annotatsiya: Sanoat iqtisodiyoti va menejmenti zamonaviy biznesning muhim jihatlari bo‘lib, iqtisodiyot tarmoqlari va tarmoqlarini shakllantirish va rivojlantirishda asosiy rol o‘ynaydi. Ushbu maqolada biz sanoat iqtisodiyoti va menejmentining asosiy tushunchalarini, jumladan ularning ta’rifi, ahamiyati va asosiy tamoyillarini ko‘rib chiqamiz.

Kalit so‘zlar: Sanoat, iqtisodiyot, tarmoq, menejment, biznes, qurilish iqtisodiyoti.

Kirish

Sanoat iqtisodiyoti ma’lum bir sanoat yoki tarmoqda jamlangan iqtisodiy faoliyatni tavsiflaydi. U muayyan tarmoqda tovar va xizmatlarni ishlab chiqarish, taqsimlash va iste’mol qilishning o‘ziga xos xususiyatlarini, shuningdek, ushbu tarmoq ishtirokchilari o‘rtasidagi munosabatlarni va ularning butun iqtisodiyotga ta’sirini o‘rganadi. Tarmoqli iqtisodiyotda boshqaruv muayyan maqsad va natijalarga erishish uchun tarmoq ichidagi korxona va tashkilotlar faoliyatini rejalashtirish, muvofiqlashtirish va nazorat qilishni o‘z ichiga oladi.

Asosiy qism

Sanoat iqtisodiyoti butun iqtisodiyotning barqaror va barqaror rivojlanishi uchun muhim ahamiyatga ega. Tarmoqlar ichida samarali boshqaruv ishlab chiqarish jarayonlarini optimallashtirish, kompaniyalarning raqobatbardoshligini oshirish, innovatsiyalar va iqtisodiy o‘sishni rag‘batlantirishga yordam beradi. Sohaviy iqtisodiyot ham xo‘jalik faoliyatini ixtisoslashtirish va diversifikatsiya qilishga imkon beradi, bu esa resurslardan samaraliroq foydalanish va bozor ehtiyojlariga ko‘ra mehnatni taqsimlashga yordam beradi.

Sanoat iqtisodiyoti va boshqaruvining asosiy tamoyillariga quyidagilar kiradi:

Resurslardan foydalanishni optimallashtirish uchun ishlab chiqarishni ixtisoslashtirish va diversifikatsiya qilish;

Tashqi muhit va bozor sharoitlarining o‘zgarishiga moslashish;

Samaradorlik va raqobatbardoshlikni oshirish uchun innovatsion va texnologik taraqqiyotni rivojlantirish;

Maqsadlarga erishish va barqaror rivojlanishni ta’minlash uchun strategik rejalashtirish va risklarni boshqarish.

Sanoat iqtisodiyotidagi tendentsiyalar va innovatsiyalar

Mintaqaviy raqamlashtirish va narsalar interneti (IoT):

Mintaqaviy iqtisodiyot tarmoqlarni faol raqamlashtirish va narsalar internetidan foydalanishni kengaytirishni boshdan kechirmoqda. Bu ishlab chiqarish jarayonlarini takomillashtirish, resurslar monitoringi, ma’lumotlar tahlili hamda hududiy miqyosda operatsiyalarni avtomatlashtirish va optimallashtirish, shu orqali mahalliy iqtisodiyotlarning samaradorligi va raqobatbardoshligini oshirish uchun yangi texnologiyalarni integratsiyalashni o‘z ichiga oladi.

Sun’iy intellekt (AI) va mashinani o‘rganishni qo‘llash:

Mintaqaviy iqtisodiyotni boshqarishda sun'iy intellekt va mashinani o‘rganishni joriy etish ma’lumotlarni tahlil qilish, qarorlar qabul qilish, iqtisodiy rivojlanishni prognozlash, resurslarni boshqarish va boshqa muammolarni hal qilish uchun innovatsion echimlarni ishlab chiqishga yordam beradi. Bu qaror qabul qilish jarayonlarini aniqroq va samaraliroq qilishga yordam beradi.

Barqaror rivojlanish va yashil texnologiyalar:

Mintaqaviy iqtisodiyot barqaror rivojlanish va yashil texnologiyalarni joriy etishga tobora ko‘proq e’tibor qaratmoqda. Bu atrof-muhitga ta’sirni kamaytirish, energiya tejamkor yechimlar, muqobil energiya manbalari, chiqindilarni boshqarish va mintaqa ekotizimiga salbiy ta’sirni minimallashtirishga qaratilgan boshqa innovatsiyalarni o‘z ichiga oladi.

Mintaqaviy iqtisodiyotlarning globallashuvi va raqamli transformatsiyasi:

Globallashuv va raqamli transformatsiya savdo bozorlarini kengaytirish, investitsiyalarni jalb qilish, tajriba va texnologiyalar almashish, shuningdek, global hamkorlikni yo‘lga qo‘yish orqali mintaqaviy iqtisodiyotlarni rivojlantirish uchun yangi imkoniyatlar ochadi. Bu hududiy resurslar va biznes jarayonlarni boshqarishda moslashish va innovatsiyalarni talab qiladi.

Obuna iqtisodiyoti va barqaror xarajat modellari:

Obuna iqtisodiyoti va barqaror xarajatlar modellari tendentsiyasi mintaqaviy iqtisodiyotlarning biznes tuzilmasini o‘zgartirmoqda. Bu barqaror daromad olish, moliyaviy oqimlarni bashorat qilish va abonent munosabatlariga asoslangan xizmatlarni rivojlantirishga yordam beradi, bu ayniqsa hududiy korxona va tashkilotlar uchun muhimdir.

Mintaqaviy iqtisodiyotlarda mehnat va moslashuvchan bandlikning kelajagi:

mintaqaviy iqtisodiyotni boshqarish kontekstida moslashuvchan ish va masofaviy ish tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda. Bu iste’dodlarni jalb etish, mehnat sharoitlarini yaxshilash va mahalliy ishlab chiqarishni rivojlantirish uchun yangi imkoniyatlar yaratadi.

Sanoat iqtisodiyotida boshqaruv strategiyalari

3.1 Strategik rejalashtirish

Strategik rejalashtirish sanoat iqtisodiyotini boshqarishda asosiy rol o‘ynaydi. U sohaning maqsad va ustuvor yo‘nalishlarini belgilash, tashqi va ichki muhitni tahlil qilish, belgilangan maqsadlarga erishish uchun strategiya va taktikalarni ishlab chiqishni o‘z ichiga oladi. Sanoat menejerlari boshqaruv strategiyalarini ishlab chiqishda bozor tendentsiyalari, raqobat kuchlari, tartibga soluvchi o‘zgarishlar va boshqa omillarni hisobga olishlari kerak.

Department of Economics and tourism of Jizzakh branch of the National University of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek
6.12.2024

3.2 O‘zgarishlarni boshqarish

O‘zgarishlarni boshqarish sanoatni dinamik va raqobat muhitiga moslashtirish uchun muhimdir. Sanoat kompaniyalari texnologiya, bozor talablari, qonunchilik va biznesning boshqa jihatlaridagi o‘zgarishlarga tayyor bo‘lishi kerak. Menejerlar o‘zgarishlar rejalarini ishlab chiqishlari, o‘zgarishlar jarayoniga xodimlarni jalb qilishlari, qo‘llab-quvvatlashlari va o‘qitishlari kerak.

3.3 Ishlab chiqarish jarayonlarini optimallashtirish

Ishlab chiqarish jarayonlarini optimallashtirish sanoatning yanada samarali va raqobatbardosh bo‘lishiga yordam beradi. Menejerlar ishlab chiqarish jarayonlarini tahlil qilishlari, qiyinchiliklar va takomillashtirish imkoniyatlarini aniqlashlari, ilg‘or texnologiyalar va sifatni boshqarish usullarini joriy etishlari, xarajatlar va ishlab chiqarish vaqtini qisqartirishlari kerak.

3.4 Inson resurslarini rivojlantirish

Sanoat iqtisodiyotini boshqarishda inson resurslarini rivojlantirish muhim rol o‘ynaydi. Menejerlar xodimlarni o‘qitish va rivojlantirishga sarmoya kiritishlari, rag‘batlantiruvchi va qo‘llab-quvvatlovchi muhitni yaratishlari, iqtidorli odamlarni jalb qilishlari va saqlab qolishlari, etakchilik qobiliyatlari va jamoaviy ruhni rivojlantirishlari kerak.

3.5 Monitoring va baholash

Sanoat iqtisodiyotini boshqarishda samaradorlik va natijalarni monitoring qilish va baholash muhim rol o‘ynaydi. Menejerlar strategiyalar va maqsadlarning amalga oshirilishini tizimli ravishda kuzatib borishlari, natijalarni tahlil qilishlari, muammolarni va yaxshilash imkoniyatlarini aniqlashlari, o‘zgaruvchan muhit va bozor talablariga muvofiq rejalar va strategiyalarni tuzatishlari kerak.

Xulosa

Xulosa qilib shuni aytishimiz mumkinki, tarmoqli iqtisodiyotda samarali boshqaruv sohaning turli jabhalariga kompleks yondashuv va e’tiborni talab qiladi. Zamonaviy dunyoda sanoat iqtisodiyotini muvaffaqiyatli boshqarish uchun menejerlar o‘zgarishlarga tayyor bo‘lishlari, yangi sharoitlarga moslashishlari va doimiy ravishda o‘z malakalari va bilimlarini oshirishlari kerak.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Yuldasheva SH.M. Sanoat tarmoqlari texnologiyasi (o’quv qo’llanma) – T.: TDIU, 2004. - 304 bet.
2. Arxangelskiy V.N. Kichik tashkiliy shakllarda innovatsion faoliyat iqtisodiyoti .: O'quv qo'llanma. M: RAGS nashriyoti, 1997 yil
3. Rumyantseva E.E. Yangi iqtisodiy ensiklopediya. 3-nashr. M.: INFRA, 2010, VI, s.-826.
4. Santo B. Innovatsiyalar iqtisodiy rivojlanish vositasi sifatida: Per. Hungdan. / Umumiy . r birliklari va kirish. Art. B.V. Sazonova . M., 1990 yil.
5. Firsov V. Innovatsion tadbirkorlikning tashkiliy shakllari // The Economist, 1994 yil, 6-son.

Department of Economics and tourism of Jizzakh branch of the National University of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek
6.12.2024

6. Shepelev G.V. Elektron resurs innovatsion infratuzilmasini rivojlantirish muammolari. Rejim kirish. - http://www.interlegprom.ru/engine/documents/document 1015.doc.
7. Shumpeter J. Iqtisodiy rivojlanish nazariyasi.- M : Progress, 1982. 462 b. 82
8. Nizametdinov A., Xojiboqiyeva N. RAQAMLI IQTISOD VA INNOVATSION AXBOROT-KOMMUNIKATSIYALAR TEXNOLOGIYALARINI JORIY ETISHNI DOLZARB MASALALARI //International Journal of scientific and Applied Research. – 2024. – T. 1. – №. 3. – C. 92-94.

Department of Economics and tourism of Jizzakh branch of the National University of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek
6.12.2024